

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/3/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118383528
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Tischlerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:6118383528.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a členov senátu Mgr. Lucie Mizerovej a JUDr. Petra Dumana, v spore žalobcu: SPP – distribúcia, a.s., so sídlom Plátennícka 19013/2, Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 35 910 739, zastúpeného advokátom: Mgr. Miroslav Hanec, so sídlom Dolné Rudiny 8, Žilina, proti žalovanému: A. B., nar. X.XX.XXXX, bytom C. C. X, zastúpenému advokátkou: JUDr. Helena Buzgóová, so sídlom Alžbetínske námestie 2, Dunajská Streda, o zaplatenie 2.422,91 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 20C/1/2019-338 zo dňa 18. júla 2023, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.422,91 eura s 5 % ročným úrokom z omeškania od 23.8.2017 do zaplatenia, do 10 dní od právoplatnosti rozsudku a výrokom II. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 82 ods. 1 písm. d/, ods. 2, 3 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon o energetike“ alebo aj „ZoE“), § 488, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

3. Vecne dôvodil, že v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel, odvolací súd na základe odvolania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom mu uložil v súlade s § 82 ods. 3 ZoE dôsledne zistiť existenciu skutočnej škody túto s dopadom na všetky do úvahy prichádzajúce eventuality odberu plynu, a vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania sa prípadne zaoberať aj otázkou moderácie výšky škody vzhľadom na všetky okolnosti prípadu. Za tým účelom je súd prvej inštancie povinný vykonať dokazovanie navrhované stranami sporu, ale aj iné, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné na rozhodnutie vo veci (§ 295 CSP), jeho výsledky nadväzne opätovne komplexne vyhodnotiť, posúdiť podľa príslušných hmotnoprávných ustanovení a následne znova vo veci rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite odôvodniť. Na základe rozhodnutia odvolacieho súdu súd prvej inštancie nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom žalobca založil do spisu viacero súdnych rozhodnutí (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 457/2021, II. ÚS 207/2021, II. ÚS 319/2021, uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 106/2020, 7 Cdo 283/2020, uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/31/2022, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26CoCsp/27/2021), z ktorých podľa neho vyplýva opačný záver ako z rozhodnutia

odvolacieho súdu v tejto veci, poukazujúc zároveň na celkovú nejednotnosť rozhodovania súdov v otázkach neoprávneného odberu. Na výzvu súdu o navrhnutie ďalších dôkazov žalobca doručil súdu písomné podanie, v ktorom dôkazy nenavrhol, no vyjadril sa k ním predloženým rozhodnutiam a zdôraznil, že právne závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 114/2020 sa v súčasnosti nepovažujú za udržateľné a boli už prekonané ďalšou rozhodovacou činnosťou aj samotného Ústavného súdu. Žalovaný vykonanie ďalších dôkazov nenavrhol.

4. Súd prvej inštancie, riadiac sa pokynom odvolacieho súdu, doplnil dokazovanie znaleckým posudkom č. 518/PL-2017 Ing. Petra Lešku z 3. augusta 2017, pričom zistil, že znalec na ním demontovanej olovej plombe krytu číselníka meradla (plynomeru) zistil obsahovú, tvarovú a rozmerovú nezhodu špecifických znakov sporných a kontrolných (ním urobených) odtlačkov plombovacích klieští, a potvrdil, že sporné a kontrolné odtlačky neboli vytvorené čelustami toho istého nástroja. Na základe uvedeného „s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote“ konštatoval, „že pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené - odstránené a nahradené inou plombou.“ Výrazné poškodenie krytu ani meradla nezistil; neuviedol však, že nezistil žiadne poškodenie.

5. Vzhľadom na prevažujúce právne závery súdov (vrátane najvyšších súdnych autorít) v otázkach neoprávneného odberu plynu súd prvej inštancie uvedené závery znalca v spojitosti so skoršími zisteniami v konaní vyhodnotil ako postačujúce pre opätovné rozhodnutie vo veci a ďalšie dokazovanie nevykonával.

6. Súd prvej inštancie mal za to, že v kontexte rozhodovacej praxe sa právne závery uvedené v náleze Ústavného súdu SR z 9. marca 2021 sp. zn. III. ÚS 114/2020 javia ako ojedinelé, vymykajúce sa užívanej súdnej praxi. Odlišné závery totiž vyplývajú z rozhodnutí samotného Ústavného súdu prijatých pred (napr. II. ÚS 70/2019, III. ÚS 24/2017) i po tomto náleze (napr. II. ÚS 207/2021, II. ÚS 319/2021, I. ÚS 457/2021). I Najvyšší súd SR ešte v rozhodnutí z 29.11.2018 sp. zn. 5 Cdo 32/2018 (správne 5 Obdo 32/2018 – pozn. odvolacieho súdu), publikovaným pod R 45/2019 a tým považovaným za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (3 Cdo 6/2017) uviedol, že pri neoprávnenom odbere plynu s meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, škoda vzniká samotným odberom plynu. Údaje z takéhoto meradla nie sú objektívnym a spoľahlivým podkladom pre vyčíslenie skutočne vzniknutej škody, preto treba pri jej vyčíslení použiť spôsob ustanovený všeobecne záväzným právnym predpisom. Na tomto závere zotráva i v neskorších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 4 Cdo 106/2020 z 29.6.2021). Na rovnakom závere potom stavajú aj rozhodnutia súdov nižších inštancií (napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave zo 6.9.2022 sp. zn. 1CoCsp/17/2022 a z 28.9.2022 sp. zn. 24Co/31/2022), od ktorých sa ani tunajší súd nemá dôvod odchyliť.

7. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania v prejednávanej veci, osobitne zo znaleckého posudku Ing. Lešku, ktorý konštatoval porušenie pôvodného zabezpečenia plynomeru proti neoprávnenej manipulácii, mal súd prvej inštancie za preukázateľne odôvodnený záver, že sú splnené predpoklady pre zodpovednosť žalovaného za neoprávnený odber plynu v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ ZoE, t. j. odber zemného plynu prostredníctvom meradla s poškodeným zabezpečením (čo žalobca preukázal znaleckým posudkom), pričom žalobcovi vznikla škoda; v tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na to, že poškodené meradlo mal žalovaný v čase kontroly umiestnené v uzavretom dvore, kde je nepravdepodobný prístup cudzích osôb bez vedomia vlastníka nehnuteľnosti. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie i v konaní po zrušení skoršieho rozsudku a vrátení mu veci na ďalšie konanie žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu škody (vo výške vyčíslenej podľa príslušného vykonávacieho predpisu) spolu so zákonným úrokom z omeškania platným ku dňu nasledujúcemu po dni splatnosti žalobcom vystavenej faktúry, ktorý je prvým dňom omeškania (§ 517 Občianskeho zákonníka).

8. V časti o trovách konania súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vecne plným procesným úspechom žalobcu.

9. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie žalovaný s návrhom na jeho zmenu zamietnutím žaloby v celom rozsahu a priznaním nároku na náhradu trov konania žalovanému. Odvolanie odôvodnil (posudzujúc ho podľa obsahu, keďže žiadne odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 CSP žalovaný výslovne neoznačil) ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Dôvodil, že od uzavretia zmluvy o odbere plynu od roku 2002 vždy plnil a plní v zmluve stanovené povinnosti. Nikdy nemal

dôvod, aby akýmkoľvek spôsobom manipuloval s meračom a nemal problém ani s úhradou faktúr za odber plynu. Z dôvodu, že má pomerne novú nehnuteľnosť, meradlo a prístroj má riadne predpisovo zabezpečené. V konkrétnom prípade pracovníci žalobcu mali záujem u susedov oproti jeho domu dňa 26.7.2017 kontrolovať meradlo plynu, ale keď susedia neboli doma, jeho manželka ich upozornila, aby nemanipulovali s meradlom, pretože susedia nie sú doma. Vtedy sa rozhodli prísť k žalovanému, schránku otvorili, prehlásili, že meradlo je zastaralé, opotrebované a rozhodli sa ho vymeniť. Nepadlo ani slovo o poškodení meradla, alebo manipuláciou s meradlom, meradlo vymenili, pôvodné odniesli so sebou. Následne obdržal oznámenie, že s meradlom mal manipulovať, poškodiť ho a je povinný nahradiť škodu. S takýmto postupom sa nevie stotožniť, pretože si plní všetky povinnosti a bez akéhokoľvek zavinenia a príčiny je povinný zaplatiť neexistujúcu škodu, úroky a trovy konania. Považuje za absolútne nespravodlivé tvrdenie žalobcu, že každý odberateľ, ak sa preukáže, že manipuloval s meradlom, alebo jednoducho je meradlo poškodené, nastupuje objektívna zodpovednosť a je povinný paušálnu náhradu škody zaplatiť. Takéto tvrdenie je podľa neho v rozpore s ustanovením Občianskeho zákonníka o náhrade škody, ktorú nezavinil. Či skutočne nejaká škoda žalobcovi vznikla, nebolo preukázané. Pri kontrole meradla bolo povedané, že je zastaralé a opotrebované a keď už bolo meradlo v rukách žalobcu, začalo sa tvrdiť, že je poškodené a bolo ním manipulované a žalovaný je povinný škodu zaplatiť. Tvrdenia žalobcu, že vo veci sú názory najvyššieho súdu, aj odvolacích súdov o objektívnej zodpovednosti a náhrade škody ustálené a niet tu čo ďalej dokazovať, nemôže prijať, pretože to svedčí o práve silnejšieho ako keby odberateľ mal právo uzavrieť zmluvu, mal právo zaplatiť za odber plynu a ďalšie všetky práva prináležia žalujúcej strane.

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že odvolanie žalovaného nespĺňa náležitosti odvolania v zmysle § 363 CSP. Mal za to, že tvrdenia žalovaného v odvolaní ho nezbavujú objektívnej zodpovednosti za neoprávnený odber plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike, keďže žalovaný je striktné objektívne zodpovedný za neoprávnený odber zemného plynu meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne relevantné dôvody nesprávnosti napadnutého rozhodnutia. Aktuálne rozhodnutia Ústavného súdu SR potvrdzujú právny názor žalobcu, teda objektívnu zodpovednosť žalovaného za vznik škody, ako aj správnosť postupu pri výpočte škody, ktorý použil žalobca a potvrdzujú doterajšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR v oblasti neoprávnených odberov zemného plynu ako ustálenú rozhodovaciu súdnu prax, ktorú nemožno ignorovať. Tvrdenie žalovaného, že pracovníci žalobcu vymenili meradlo z dôvodu, že je zastaralé a opotrebované a nepadlo ani slovo poškodení meradla, je nepravdivé a účelové. Kontrola predmetného odberného miesta bola vykonaná dňa 26.7.2017, na základe príkazu/zákazky ako je uvedené v zápise zo dňa 26.7.2017, kde je uvedené „meradlo predložené na znalecké skúmanie z dôvodu Z.z. 251/2012, § 82“. Na odbernom mieste žalovaného bolo meradlo demontované z dôvodu nadobudnutia podozrenia na porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii. Žalovaný mal vedomosť o dôvode výmeny meradla, pretože je to jednoznačne uvedené v zápise. Tento zápis podpisovala manželka žalovaného, ktorá bola pri zaznamenaní a dokumentovaní neoprávneného odberu a mala tiež možnosť zápisu uviesť akékoľvek námietky alebo návrhy, čo však neurobila. K tvrdeniam žalovaného, že nebolo preukázané, či skutočne nejaká škoda žalobcovi vznikla, žalobca poukázal na to, že súdna prax vo svojich aktuálnych rozhodnutiach v totožných konaniach uznala nárok žalobcu. Škoda v tomto prípade žalobcovi vzniká automaticky samotným odberom zemného plynu, pretože takýto plyn bol odobratý z distribučnej siete žalobcu prostredníctvom meradla s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Z platných právnych predpisov (§ 25 ods. 12 písm. d/ zákona o metrologii) a judikatúry jednoznačne vyplýva, že meradlo s poškodeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii automaticky stráca platné overenie. Znalecký posudok preukázal neoprávnený zásah do meradla a toto v rozhodnom období nespĺňalo základné podmienky a automaticky stratilo platné overenie, k čomu žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 106/2020 z 29.6.2021. Žalobca tiež uviedol, že vzťah medzi ním a žalovaným nie je spotrebiteľským, k čomu poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 283/2020 z 21.4.2022, podľa ktorého v prípade náhrady škody za neoprávnený odber plynu a zodpovednosť odberateľa za odber meraný meradlom, na ktorom bola porušená plomba, sa nejedná o spor s ochranou slabšej strany. Ďalej uviedol, že nález Ústavného súdu SR III. ÚS 114/2019 považuje za rozumne neodôvodnený exces v rozhodovacej praxi súdov, a to aj s prihliadnutím na aktuálnu rozhodovaciu prax samotného Ústavného súdu SR i dovolacieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 106/2020, uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 207/2021, II. ÚS 319/2021, I. ÚS 457/2021, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26CoCsp 27/2021 a uznesenie Krajského

súdu v Trnave sp. zn. 24Co 31/2022, a tiež staršie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 102/2010, 4Cdo 210/2008, 3Cdo 99/2012, 4Cdo 30/2019).

11. Ďalšie vyjadrenia strany v odvolacom konaní nepodali.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP.

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah napadnutého rozhodnutia a uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalovaného bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol na základe vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci vecne správne, pokiaľ žalobca o zaplatenie náhrady škody spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu na odbernom mieste žalovaného v období od 19.9.2016 do 26.7.2017 v sume 2.422,91 eura s príslušenstvom v celom rozsahu vyhovel, keď dospel k záveru, že v danom prípade boli v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike splnené všetky zákonné predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu, keď v konaní bolo preukázané, že žalovaný v rozhodnom období odoberal plyn meraný meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii.

14. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na výstižné, správne, presvedčivé a v relevantnom vyčerpávajúce odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa už iba nasledovné:

15. Pokiaľ ide námietku žalovaného o nesprávnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie, keď namietal, že pracovníci žalobcu prehlásili, že meradlo je zastaralé, opotrebované a rozhodli sa ho vymeniť, pričom nepadlo ani slovo o poškodení meradla, alebo manipuláciou s meradlom, táto námietka nebola dôvodná. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynulo, že podľa zápisu o vykonanej kontrole odberného miesta na základe príkazu/zákazky a montážny list meradla, oboje z 26.7.2017 (sám žalovaný ich priložil aj k jednému zo svojich písomných vyjadrení), na kontrolovanom mieste /u žalovaného na adrese C. C. X/ sa kontroloval plynomer Elster výr. č. 6965579 so stavom počítadla 20.390 m³ a dvomi plombami (ev. č. H296216, H296221). Odberné miesto bolo preblombované dvomi novými blombami (ev. č. J013310, J013324), meradlo bolo vymenené a pôvodné (bude) „predložené na znalecké posúdenie z dôvodu Z.z. 251/2012, § 82“; bola zhotovená i fotodokumentácia (viď časť „Prerušenie distribúcie a iné opatrenia“), ktorá vyššie uvedené potvrdzuje. V zápise bolo tiež uvedené: „Vý - znalec, meradlo verejne neprístupné, prítomná manželka.“ (viď časť „Zistené skutočnosti na odbernom mieste“). Na konci zápisu je uvedené osobné číslo zamestnanca žalobcu, jeho podpis a EVČ jeho vozidla. Tie isté skutočnosti (odberné miesto, dôvod demontáže meradla, typ a označenie pôvodného i nového meradla, plomby, osobné číslo zamestnanca žalobcu) vyplývajú i z výmenného listu meradla. Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že na odbernom mieste žalovaného bolo meradlo demontované z dôvodu nadobudnutia podozrenia na porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej

manipulácii, o čom mal žalovaný vedomosť, pretože to bolo uvedené v zápise, ktorý podpisovala jeho manželka, ktorá v zápise neuviedla žiadne vyjadrenie.

16. Dôvodnou nebola ani námietka žalovaného o nesprávnom právnom posúdení veci, keď namietal neexistenciu škody na strane žalobcu, ako aj objektívnu zodpovednosť žalovaného ako odberateľa plynu za vznik škody.

17. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d/, ods. 2 zákona o energetike, neoprávneným odberom plynu je odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete.

19. Odvolací súd nenachádza dôvod na odchylenie sa od právneho názoru súdu prvej inštancie (podporeného ustálenou rozhodovacou praxou), že v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné predpoklady pre zodpovednosť žalovaného za neoprávnený odber plynu v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike, t. j. odber zemného plynu meraného meradlom s poškodeným zabezpečením, v dôsledku ktorého žalobcovi vznikla škoda.

20. Podľa Čl. 2 ods. 2 CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

21. Rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít predstavujú rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, pričom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ňou (čl. 2 ods. 2 CSP). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (viď uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018, publikované pod č. 71 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018).

22. V okolnostiach prejednávanej veci treba za ustálenú rozhodovacia prax považovať uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. novembra 2018 sp. zn. 5Obdo/32/2018, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 45/2019, ktorého právna veta znie: „Pri neoprávnenom odbere plynu s meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, škoda vzniká samotným odberom plynu. Údaje z takéhoto meradla nie sú objektívnym a spoľahlivým podkladom pre vyčíslenie skutočne vzniknutej škody, preto treba pri jej vyčíslení použiť spôsob ustanovený všeobecne záväzným právnym predpisom.“ Právne závery, uvedené v tomto uznesení najvyššieho súdu, sú plne aplikovateľné aj na predmetnú právnu vec a potvrdzujú nesprávnosť úvah žalovaného uvádzaných v podanom odvolaní.

23. Podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike je odberateľ plynu zodpovedný za neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bez ohľadu na zavinenie samotného odberateľa plynu. Zodpovednosť odberateľa plynu za neoprávnený odber plynu je objektívna a je daná vtedy, ak v rozhodnom období odoberal plyn, ktorý bol meraný meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. V tu prejednávanej veci bolo preukázané, že odberateľ (žalovaný) v rozhodnom období odoberal plyn meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii (t. j. dopustil sa neoprávneného odberu plynu), vznikla mu preto v súlade s § 82 ods. 2 zákona o energetike povinnosť nahradiť dodávateľovi plynu vzniknutú škodu, vrátane ušlého zisku. Uvedené znamená, že za protiprávny úkon ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu považuje zákon neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. V takom prípade je v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike rozhodujúce samotné porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii plynu na meradle. Pritom je irelevantné, či bolo meradlo funkčné alebo nefunkčné, prípadne, či zaznamenávalo skutočný alebo nižší odber plynu, ktoré sú spolu so zavineným konaním odberateľa plynu podstatné pre naplnenie skutkovej podstaty neoprávneného odberu plynu podľa § 82 ods. 1 písm. c/ zákona o energetike, podľa ktorej si však žalobca v rozhodovanej veci neuplatnil svoj nárok. Druhým predpokladom zodpovednosti za škodu (vznikom škody), ktorý prístupuje k neoprávnenému odberu plynu ako k protiprávnemu úkonu, je skutočnosť, že odberateľ plynu v rozhodnom období odoberal plyn prostredníctvom meradla s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Tretím predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je potom príčinná súvislosť medzi neoprávneným odberom plynu definovaným zákonom o energetike a vznikom škody. Tieto predpoklady boli v súdnej veci naplnené, ako správne konštatoval i súd prvej inštalácie.

24. Zákon o energetike automaticky pri porušení zabezpečenia stavia konštrukciu vzniku škody na strane žalobcu, ak bol plyn zo siete odoberaný, keďže týmto momentom zaniká možnosť odberateľa odoberať plyn od svojho zmluvného dodávateľa, a to práve z dôvodu, že tento mu plyn môže dodávať a účtovať výlučne prostredníctvom zariadenia bez poškodeného zabezpečenia (t. j. spĺňajúceho kritériá oprávneného odberu). V prípade odberu plynu meradlom, na ktorom je porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, vzniká žalobcovi ako prevádzkovateľovi distribučnej siete škoda, keďže dochádza k zmenšeniu jeho majetku o hodnotu odobratého množstva zemného plynu žalovaným. Škodou, ktorú je prevádzkovateľ distribučnej siete oprávnený vymáhať, je škoda skutočná, t. j. spočívajúca v odstránení protizákonného stavu (oprava poškodenej plomby a súvisiace náklady), hodnota neoprávnene odobratého množstva zemného plynu, ako aj v nákladoch, ktoré žalobca musí v súvislosti s neoprávneným odberom plynu vynaložiť a ktoré by mu nevznikli, ak by k neoprávnenému odberu plynu nedošlo. Pre určenie skutočne spôsobenej škody v zmysle množstva odobratého plynu v prípade neoprávnených odberov plynu, by prevádzkovateľ distribučnej siete, z ktorej bol plyn neoprávnene odobratý, musel poznať presné množstvo takto odobratého zemného plynu. V zmysle ust. § 19 zákona č. 142/2000 Z. z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov je možné určené meradlá používať na daný účel, len ak majú platné overenie, ak sa toto vyžaduje, teda záväzný (jednoznačný) údaj o spotrebe môže poskytnúť výlučne plynomer s platným overením. Podľa tohto ustanovenia na určenie množstva odobratého plynu nie je možné použiť údaj z meradla, na ktorom bola porušená plomba (overovacia/zabezpečovacia značka). Objektívnym a spoľahlivým podkladom, ktorý ust. § 82 ods. 3 zákona o energetike predpokladá, t. j. podkladom na základe ktorého by bolo možno presne zistiť odberateľom spotrebované množstvo plynu počas rozhodného obdobia (t. j. výšku skutočnej škody), nemôže byť ani údaj o spotrebe na odbernom mieste za predchádzajúce obdobie, keďže toto neznamena automaticky rovnaký odber za obdobie zisťované. Pokiaľ teda nie je možné určiť skutočne odobraté množstvo plynu v rozhodnom období spôsobom, ktorý neodporuje zákonu, a teda nemožno spoľahlivo určiť výšku skutočne spôsobenej škody v prípade odberu plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, je potrebné túto výšku určiť spôsobom ustanoveným zákonom, a to za použitia na to vypracovaného podzákonného predpisu; aktuálne vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 449/2012 Z. z.

25. Tieto právne závery vychádzajúce z judikátu R 45/2019 dávajú žalovanému jednoznačnú odpoveď na jeho odvolacie námietky týkajúce sa existencie škody a objektívnej zodpovednosti odberateľa plynu za neoprávnený odber plynu, ak v rozhodnom období odoberal plyn, ktorý bol meraný meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Odber plynu plynomerom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii predstavuje protiprávne konanie -

neoprávnený odber plynu z distribučnej siete zariadením bez platného overenia, pričom škoda vzniká prevádzkovateľovi distribučnej siete samotným odberom plynu vo výške, ktorú spoľahlivo nie je schopný zistiť, preto sa výška tejto škody určuje na základe splnomocnenia v zákone podzákonným predpisom – vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR.

26. Rovnaké právne závery vyplývajú z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu, ktoré na judikát R 45/2019 nadviazali, a to napr. uznesenia sp. zn. 4Cdo/181/2020 z 21.1.2021, sp. zn. 3Obdo/49/2019 z 26.9.2019, sp. zn. 3Obdo/49/2018 z 13.6.2019, sp. zn. 4Cdo/106/2020 z 29.6.2021, sp. zn. 2Cdo/216/2021 z 29.11.2023, ktoré treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

27. Pokiaľ ide o právne závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu z 9. marca 2021 sp. zn. III. ÚS 114/2020-81, v zmysle ktorých je pre vznik skutočnej škody nevyhnutné okrem porušenia zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii na meradle plynu, preukázať aj samotný zásah do meradla, tieto boli prekonané neskoršou rozhodovacou činnosťou samotného ústavného súdu, predovšetkým uznesením Ústavného súdu SR zo dňa 30. novembra 2021 sp. zn. I. ÚS 457/2021, v ktorom ústavný súd skonštatoval, že Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 3Obdo/49/2018 ústavne akceptovateľným spôsobom zodpovedal otázku týkajúcu sa spôsobu výpočtu náhrady škody keď uviedol, že pre určenie výšky vzniknutej škody je nevyhnutné poznať presné množstvo odobratého plynu, a to je možné určiť len určeným meradlom s platným overením bez porušenia zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii. Preto pre určenie skutočného množstva neoprávnene odobratého plynu nie je možné ako relevantný údaj považovať ani údaj o spotrebe za predchádzajúce, prípadne nasledujúce obdobie. V nadväznosti na to jednoznačne poukázal na znenie § 59 ods. 2 a 3 (akt. § 82 ods. 2 a 3 z. č. 251/2012 z. z.) zákona o energetike, v zmysle ktorých je odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, povinný uhradiť skutočne vzniknutú škodu (ktorá má zohľadňovať množstvo skutočne odobratého plynu počas doby neoprávneného odberu, pozn.), ak vznikla a zároveň ak nie je možné vyčíslíť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, v takom prípade sa použije spôsob výpočtu škody, ktorý ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo (teda vyhláška, pozn.). A keďže v danom prípade nebola takto jednoznačne a objektívne preukázaná skutočná škoda, bolo namieste aplikovať práve postup pri jej výpočte stanovený podľa vyhlášky.

28. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na závery dovolacieho súdu v uznesení zo dňa 23. augusta 2023 sp. zn. 4Obdo/39/2022, v ktorom najvyšší súd uviedol, že za protiprávny úkon ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu zákon (v § 82 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike) považuje neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. V rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, dovolací súd jednoznačne zodpovedal, že zodpovednosť odberateľa za neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, je objektívna, t. j. odberateľ je zodpovedný bez ohľadu na jeho zavinenie, súčasne, že v prípade porušenia zabezpečenia plynomeru proti neoprávnenej manipulácii, nemá prevádzkovateľ distribučnej siete objektívnu možnosť zistiť množstvo skutočne odobratého plynu, za účelom zistenia skutočne vzniknutej škody nie je možné vychádzať z údajov o množstve odobratého plynu za obdobie, ktoré predchádzalo neoprávnenému odberu plynu, prípadne za obdobie, ktoré nasledovalo po neoprávnenom odbere plynu (keďže tieto údaje nepredstavujú údaj o množstve skutočne odobratého plynu počas obdobia neoprávneného odberu plynu), rovnako množstvo skutočne odobratého plynu a výšku skutočne vzniknutej škody nemôže určiť znalec v znaleckom posudku. Výška skutočnej vzniknutej škody sa určí spôsobom predpokladaným v ustanovení § 59 ods. 3 druhá časť vety zákona o energetike, a to výpočtom škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu na základe vyhlášky (skôr č. 155/2005 Z. z., teraz č. 449/2012 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu). Dovolací súd v tomto uznesení ďalej uviedol, že závery majúce pôvod v uznesení Ústavného súdu SR z 9. marca 2021 č. k. III. ÚS 114/2020-81, v ktorom ústavný súd uviedol, že ani princíp objektívnej zodpovednosti neznamená, že podmienkou vzniku zodpovednosti za škodu nie je existencia samotnej škody, pričom sa nahrádza skutočná škoda, ktorej výšku je potrebné určiť na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov a iba v prípade nemožnosti vyčíslíť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov (ktoré musí všeobecný súd náležite preskúmať a odôvodniť), prichádza do úvahy aplikácia náhradného spôsobu určenia výšky škody (či už podľa vyhlášky alebo typového diagramu dodávky), boli prekonané rozhodnutím Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 457/2021-17 z 30. novembra 2021.

29. Vyššie uvedené uznesenie najvyššieho súdu (sp. zn. 4Obdo/39/2022) tak dáva jednoznačne odpoveď na polemiku o potrebe aplikácie nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 114/2020, ktoré rozhodnutie je, vzhľadom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a najnovšiu rozhodovaciu prax samotného ústavného súdu, potrebné považovať za prekonané. Právne závery súdu prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí sú plne v súlade s aktuálnou ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

30. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, po vyčerpaní uplatnených odvolacích dôvodov, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

31. Pokiaľ ide o predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci, odvolací súd uvádza, že z ust. § 391 ods. 2 CSP nevyplýva pre odvolací súd viazanosť jeho vlastným právnym názorom a môže svoj skorší záväzný právny názor zmeniť. Aj keď zmena skoršieho právneho názoru odvolacieho súdu je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom. Opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru môže byť okrem iného ovplyvnenie praxe nižších súdov judikatúrou najvyššieho súdu alebo ústavného súdu (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 46/2013).

32. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offio podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešnému žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov odvolacieho konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).